

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 24
Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2018 [Ν.127(Ι)/2018]**

**ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΠΑ 426/2019 ΓΙΑ ΑΝΕΓΕΡΣΗ
ΝΕΑΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΑΣ «ΜΕΤΡΟ» ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΛΕΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
SPACEGLOWING PROPRTIES LIMITED.**

1. Εισαγωγή

Οι πληροφορίες για το Έργο υποβλήθηκαν στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Δημοτικό Μηχανικό Δήμου Λεμεσού, με αρ. φακ. ΠΑ 426/2019 και ημερομηνίας 09/10/2019 για αξιολόγηση. Η αίτηση δεν συνοδευόταν με την Έκθεση Πληροφοριών η οποία απαιτείται σύμφωνα με τον περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο του 2018 [Ν.127(1)/2018]. Στις 08/11/2019 λήφθηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος η Έκθεση Πληροφοριών.

Η Περιβαλλοντική Αρχή έκρινε αναγκαία τη διαβούλευση με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, λόγω των εξειδικευμένων γνώσεων τους για το συγκεκριμένο έργο ή τις δυνητικές του επιπτώσεις του Έργου στο περιβάλλον.

Στις 31 Ιουλίου 2018 τέθηκε σε ισχύ ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος του 2018. Σύμφωνα με το άρθρο 24 του εν λόγω Νόμου, για τα έργα του Δεύτερου Παραρτήματος ετοιμάζεται Αιτιολογημένη Διαπίστωση.

Με βάση τις απόψεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, την επιτόπια επίσκεψη και τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23, ετοιμάστηκε η Αιτιολογημένη Διαπίστωση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου

Το προτεινόμενο έργο αφορά αίτηση για πολεοδομική άδεια που υποβλήθηκε από τον κύριο του έργου "SPACEGLOWING PROPERTIES LIMITED" στον Δήμο Λεμεσού με Αρ. Πολεοδομικής αίτησης ΠΑ 426/2019, για ανέγερση νέας Υπεραγοράς «Μετρό» και θα χωροθετηθεί εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Λεμεσού στα τεμάχια με αριθμούς 185, 201, 360, 934, 1810 και 1089 (Φ/Σχ: 54/410604, 54/420403, 54/41 και 54/42), στις ενορίες Κάψαλου και Αγίας Φύλαξης.

Τα τεμάχια εμπίπτουν στην Εμπορική Πολεοδομική Ζώνη Εβ5 (360 και 201) και στην Οικιστική Πολεοδομική Ζώνη Κα5 και Κα4 (τεμάχια 185, 201, 1810, 1089, 934). Τα τεμάχια της προτεινόμενης ανάπτυξης βρίσκονται νότια του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας Λεμεσού (Α1) και

νοτιοανατολικά του κυκλικού κόμβου Αγίας Φύλας και το συνολικό τους εμβαδόν ανέρχεται στα 7.546 τ.μ. Τα τεμάχια έχουν υψόμετρο μεταξύ 70-72 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας.

Η προτεινόμενη ανάπτυξη θα διαθέτει δύο προσβάσεις με διαφορετικές εισόδους και εξόδους για τους πελάτες της, η μια από τη Λεωφόρο Αγίας Φυλάξεως που βρίσκεται στα δυτικά και η άλλη από την οδό Μισισσιπή που βρίσκεται στα ανατολικά. Επιπλέον θα διαθέτει πρόσβαση από τη Λεωφόρο Αγίας Φυλάξεως, με διαφορετική είσοδο και έξοδο μόνο για φορτοεκφόρτωση προϊόντων. Στα τεμάχια όπου θα ανεγερθεί η προτεινόμενη ανάπτυξη λειτουργεί μια υπεραγορά και μια οικία τα οποία θα κατεδαφιστούν πριν από την έναρξη εργασιών. Για την ανέγερση της προτεινόμενης υπεραγοράς, θα γίνουν κάποιες εργασίες κατεδάφισης και κατασκευαστικές εργασίες.

Η προτεινόμενη ανάπτυξη θα αποτελείται από υπόγειο, ισόγειο, και ένα όροφο και θα διαθέτει συνολικά 108 χώρους στάθμευσης. Συγκεκριμένα θα διαθέτει τις εξής κύριες χρήσεις:

- Υπεραγορά με συνολικό εμβαδόν 4000 τ.μ. περίπου, με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν χώρου πωλήσεων 2.055 τ.μ. (παντοπωλείο, φρουταρία, κρεοπωλείο, ψαραγορά, φούρνο, delicatessen και κάβα).
- Χώρους Στάθμευσης – 108 (συνολικά), εκ των οποίων 11 για ΑμεΑ.
- Δύο καφετέριες εκ των οποίων η μια θα είναι στον εσωτερικό χώρο της υπεραγοράς και θα έχει συνολικό εμβαδόν 29 τ.μ. και η άλλη στον εξωτερικό χώρο της υπεραγοράς και θα έχει συνολικό εμβαδόν 44 τ.μ.

Η περιοχή μελέτης είναι αστική, οικοπεδοποιημένη, αναπτυσσόμενη σε μεγάλο βαθμό και διέπεται από τις πρόνοιες του «Τοπικού Σχεδίου Λεμεσού (ΤΣΛ)». Στην περιβάλλουσα περιοχή εντοπίζονται κυρίως μικτές, οικιστικές και εμπορικές αναπτύξεις. Βόρεια των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης υπάρχουν νοσοκομειακές και αθλητικές εγκαταστάσεις, ενώ Δυτικά υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις και κατά μήκος της Λεωφόρου Αγίας Φυλάξεως υπάρχουν κυρίως μικτές (γραφεία και καταστήματα) και εμπορικές αναπτύξεις.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το έργο σύμφωνα με τον μελετητή

- 3.1. Σφράγιση εδάφους συνολικής επιφάνειας 6925 τ.μ. περίπου.
- 3.2. Ρύπανση του χώρου του εργοταξίου από τα στερεά απόβλητα τύπου μπάζα κατά το στάδιο της κατεδάφισης και της κατασκευής.
- 3.3. Ρύπανση του χώρου του εργοστασίου από τα φορτηγά που θα μεταφέρουν απόβλητα εκσκαφών κατασκευών και κατεδαφίσεων κατά το στάδιο της κατεδάφισης.
- 3.4. Ρύπανση του χώρου του εργοταξίου από τα φορτηγά που θα μεταφέρουν αδρανή και άλλου τύπου υλικά κατά το στάδιο κατασκευής του έργου.
- 3.5. Κατά τα στάδια κατεδάφισης και κατασκευής του έργου αναπόφευκτη είναι η δημιουργία θορύβου και όχλησης λόγω κυρίως της αποξήλωσης του υφιστάμενου κτηρίου και οικίας καθώς και εκσκαφών και συγκεκριμένων κατασκευαστικών εργασιών και οχημάτων.
- 3.6. Κατή την λειτουργία του έργου αναμένεται αύξηση θορύβου από τα οχήματα παραδόσεων προϊόντων και μετακίνησης πελατών και από τις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις.

4. Περιγραφή των πιθανών σημαντικών επιπτώσεων που το έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τον μελετητή

- 4.1. Αέριοι ρύποι σκόνης (κατά την κατεδάφιση και την κατασκευή).
- 4.2. Συνήθεις Εκπομπές Καυσαερίων (κατά την κατεδάφιση και την κατασκευή) (NO_x, HC, CO, CO₂, SO₂) από τα μέσα μεταφοράς υλικών και αποβλήτων (φορτηγά) τους εκσκαφείς και τα μηχανήματα.
- 4.3. Θόρυβος, (κατά την κατεδάφιση και την κατασκευή) από τα μηχανήματα του εργοταξίου.
- 4.4. Υγρά απόβλητα (κατά την κατεδάφιση και την κατασκευή). Από τα νερά έκπλυσης κάδων μηχανημάτων, τα αστικά λύματα από το προσωπικό του εργοταξίου καθώς επίσης και υγρά απόβλητα από υπολείμματα υλικών βαφής/συντηρητικών, μηχανέλαια από τα μηχανήματα, και εκπλύματα λόγω διαβροχής σωρών υλικών.
- 4.5. Στερεά απόβλητα (κατά την κατεδάφιση) όπως αδρανή στερεά απόβλητα με συνολικό όγκο 3712 κ.μ. περίπου και απόβλητα εκσκαφών (χώματα) 1350 κ.μ περίπου και μικρές ποσότητες αστικών απορριμμάτων (κατά την κατεδάφιση και την κατασκευή) θα προκύψουν από το προσωπικό. Εφόσον τα εκσκαφθέντα υλικά κριθούν κατάλληλα, θα επαναχρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση εδάφους/τοπιοτέχνηση.

5. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τον μελετητή

5.1. Εκπομπές σκόνης (κατά την κατασκευή)

Το ποσοστό της παραγόμενης σκόνης κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής της υπεραγοράς, μπορεί να μειωθεί σε μεγάλο βαθμό με την εφαρμογή απλών μεθόδων διαχείρισης και με τη λήψη μέτρων ελέγχου στην πηγή. Για την άμβλυση των επιπτώσεων από την παραγόμενη σκόνη προτείνονται τα παρακάτω:

- Συνεχής διαβροχή (καταιονισμό) των υλικών που θα συγκεντρώνονται σε σωρούς των μετώπων εκσκαφής και των διαδρόμων κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- Μείωση κατά το δυνατό των αποθέσεων υλικών σε σωρούς, καθώς και εναπόθεση των υλικών σε σωρούς στο ελάχιστο δυνατό ύψος.
- Αποφυγή της υπερπλήρωσης των φορτηγών που μεταφέρουν χύδη υλικά από/προς το εργοτάξιο και κάλυψη του φορτίου τους.
- Τοποθέτηση των σωρών των υλικών σε επιλεγμένες θέσεις μέσα στο εργοτάξιο μακριά από παρακείμενες κατοικίες.
- Τοποθέτηση τεχνητής περίφραξης ή κάλυψη των σωρών.
- Τοποθέτηση περίφραξης γύρω από το πεδίο των εργασιών.
- Θέσπιση μεγίστων ορίων ταχύτητας σε όλες τις μη ασφαλοστρωμένες επιφάνειες στο εργοτάξιο.

5.2. Εκπομπές Αέριων Ρύπων (κατά την κατασκευή)

Οι αναμενόμενες εκπομπές αέριων ρύπων κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής δεν προβλέπεται να είναι υψηλές και οπωσδήποτε θα είναι μικρότερες από τα όρια που αναφέρονται στους Κανονισμούς για τις αδειοδοτημένες και μη αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις. Επομένως, δεν αναμένεται σοβαρή επιβάρυνση της ατμόσφαιρας κατά τη φάση κατασκευής του έργου.

Θα χρησιμοποιηθούν καύσιμα καλής ποιότητας αλλά και χαμηλής περιεκτικότητας σε θείο, για την μείωση των εκπομπών ρυπογόνων ουσιών στον αέρα.

Οι κύριες πηγές εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα αναμένεται να είναι η χρήση κατασκευαστικών μηχανημάτων και οχημάτων. Οι εκπομπές αυτές προβλέπεται να είναι εντός των επιτρεπόμενων ορίων, καθώς αναμένεται να γίνει χρήση μηχανημάτων και οχημάτων σύγχρονων

τεχνολογιών που πληρούν τα αντίστοιχα κριτήρια εκπομπών, και προσωρινές, καθώς θα διακοπούν με το πέρας της κατασκευαστικής περιόδου.

5.3. Εκπομπές Αέριων Ρύπων (κατά την λειτουργία)

Η αναμενόμενη αύξηση των εκπομπών, που θα προκύψει από την επιπρόσθετη οδική κυκλοφορία και την λειτουργία του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού της προτεινόμενης ανάπτυξης θα είναι μικρή και οπωσδήποτε μικρότερη από τα όρια που καθορίζονται στους σχετικούς Κανονισμούς (Κ.Δ.Π 37/2017 και Κ.Δ.Π 38/2017).

Θα χρησιμοποιηθούν καύσιμα καλής ποιότητας αλλά και χαμηλής περιεκτικότητας σε θείο, για την μείωση των εκπομπών ρυπογόνων ουσιών στον αέρα.

Οι ετήσιες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, από τη λειτουργία της ανάπτυξης (άμεσες και έμμεσες), δεν αναμένεται να είναι σημαντικές και θεωρείται ότι δεν θα συμβάλουν ιδιαίτερα στις ετήσιες μέγιστες επιτρεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την Κύπρο για την περίοδο 2013-2020. Οι κύριες πηγές εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα κατά τη λειτουργία του έργου, θα προέρχονται από τον εξοπλισμό (π.χ. γεννήτριες, κομπρεσέρ, σύστημα κλιματισμού). Αναμένεται, όμως, ότι θα χρησιμοποιηθεί σύγχρονος εξοπλισμός, που θα πληροί τα κριτήρια εκπομπών και ενεργειακής κατανάλωσης.

5.4. Θόρυβος (κατά την κατασκευή)

Για την ελαχιστοποίηση του θορύβου θα ληφθούν μέτρα όπως:

- Ελάττωση του θορύβου των μηχανημάτων και οχημάτων εργοταξίου με χρήση νέων μοντέλων.
- Συχνή συντήρηση κατά τη λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου.
- Χρήση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών.
- Χρήση σιγαστήρων και καλυμμάτων όπου είναι δυνατόν.
- Χρήση πλευρικού παραπετάσματος όπου απαιτείται.
- Τήρηση του κανονικού ωραρίου εργασιών για αποφυγή διεξαγωγής θορυβωδών εργασιών κατά τις ώρες κοινής ησυχίας.

5.5. Θόρυβος (κατά την λειτουργία)

Τα μηχανήματα θα έχουν προδιαγραφές χαμηλής στάθμης θορύβου. Για την τήρηση του παραγόμενου θορύβου κάτω από τα επιτρεπόμενα όρια θορύβου θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ηχομόνωσης:

- Τα μηχανήματα θα έχουν προδιαγραφές χαμηλής στάθμης θορύβου.
- Θα τηρηθούν αποστάσεις ασφαλείας σε ότι αφορά τη θέση των μηχανημάτων στο κτήριο της υπεραγοράς σε σχέση με τις γειτονικές αναπτύξεις.
- Όπου χρειαστεί, δύναται να τοποθετηθούν ειδικά προστατευτικά πανέλλα για μείωση του θορύβου.

5.6. Οσμές(κατά την κατασκευή)

Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τις οσμές θα ληφθούν μέτρα όπως:

- Αποθήκευση διαλυτών, βαφών, καθαριστικών υγρών, αραιωτικών κ.α. σε κατάλληλο αποθηκευτικό χώρο. Τα δοχεία που περιέχουν τα εν λόγω υλικά να διατηρούνται ερμητικά κλειστά όταν δεν χρησιμοποιούνται.
- Συγκέντρωση και τοποθέτηση των αποβλήτων/άχρηστων οικοδομικών υλικών σε κατάλληλες θέσεις και σε ειδικούς κάδους, καθώς και την τακτική περισυλλογή τους,
- Τακτικό καθαρισμό και συντήρηση των υγειονομικών διευκολύνσεων.

5.7. Οσμές (κατά την λειτουργία)

Οσμές από την λειτουργία της κρεαταγοράς και ψαραγοράς, μπορούν να μετριαστούν εάν εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης και η άμεση απομάκρυνση τους.

Οι οσμές από τα στερεά απορρίμματα θα ελαχιστοποιηθούν με την τοποθέτηση τους σε κλειστούς κάδους και την τακτική απομάκρυνση τους από το χώρο.

5.8. Σφράγιση εδάφους

Με βάση τα αρχιτεκτονικά σχέδια υπολογιστικέ ότι από τα 6925 τ.μ. εδάφους που θα σφραγιστούν, τα 633 τ.μ. θα διαμορφωθούν ως δημόσιοι χώροι (πεζόδρομος και cul-de-sac) και θα δημιουργηθούν και 573 τ.μ. περίπου δημόσιοι χώροι πρασίνου.

5.9. Υγρά απόβλητα (κατά την κατασκευή)

Κατά το στάδιο των κατασκευαστικών εργασιών, είναι δυνατόν να παραχθούν υγρά απόβλητα από:

- Υπολείμματα υλικών βαφής/συντηρητικών και άλλων υλικών υγρής μορφής που χρησιμοποιούνται γενικά στις διάφορες εργασίες.
- Καύσιμα από τυχόν διαρροές μηχανημάτων ή/και μέσων μεταφοράς.
- Διαρροές μηχανελαίων από τα μηχανήματα.
- Εκπλύματα λόγω της διαβροχής σωρών υλικών στο χώρο του εργοταξίου.
- Ξέπλυμα μηχανημάτων, εργαλείων και λοιπού εξοπλισμού του εργοταξίου.
- Αστικά λύματα από το προσωπικό του εργοταξίου.

Για τη διαχείριση των παραπάνω υγρών αποβλήτων, θα ληφθούν οι απαιτούμενες πρόνοιες, οι οποίες διασφαλίζουν την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων στο έδαφος, στα επιφανειακά ή/και υπόγεια νερά και γενικά στο περιβάλλον της περιοχής. Για τη συλλογή και την ορθολογική διαχείριση των αστικών λυμάτων που θα προέρχονται από τους εργαζόμενους θα εγκατασταθούν προσωρινές υγειονομικές διευκολύνσεις σε κατάλληλες τοποθεσίες ώστε να μην προκαλούνται προβλήματα στο περιβάλλον.

5.10. Υγρά απόβλητα-λύματα (κατά την λειτουργία)

Τα υγρά απόβλητα που θα προκύπτουν από τη λειτουργία της υπεραγοράς θα διοχετεύονται στο κεντρικό Αποχετευτικό Δίκτυο.

5.11. Στερεά απόβλητα (κατά την κατασκευή)

Τα στερεά απόβλητα που θα παράγονται κατά την κατασκευή της υπεραγοράς, θα διαχειρίζονται υπό την ευθύνη του υπεύθυνου του εργοταξίου, ο οποίος θα ετοιμάσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων για τον σκοπό αυτό και θα αναλάβει μεταξύ άλλων τα εξής:

- Την συγκέντρωση και τοποθέτηση των άχρηστων οικοδομικών υλικών σε κατάλληλες θέσεις ή/και σε ειδικούς κάδους, καθώς και την τακτική περισυλλογή τους.
- Την συσσώρευση και την απομάκρυνση των στερεών απορριμμάτων, των υλικών συσκευασίας και των πλεοναζόντων υλικών.
- Κάλυψη και αποθήκευση χύδην υλικών, μπάζων και άλλων στερών αποβλήτων μακριά από φυσικές λεκάνες απορροής για να αποτραπεί η μεταφορά ρύπων στο νερό, μέσω αέρα ή βροχής.
- Την έγκαιρη εξασφάλιση των σχετικών αδειών για απόρριψη μπάζων στους εγκεκριμένους χώρους.
- Τον διαχωρισμό των υλικών σε ανακυκλώσιμα και μη, και την τακτική περισυλλογή των αποβλήτων από αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης αποβλήτων.

- Τον καθαρισμό του χώρου των εργασιών μετά το πέρας της κατασκευής του έργου.

5.9 Στερεά απόβλητα (κατά την λειτουργία)

Αναμένεται να παράγονται τα εξής στερεά απόβλητα:

- Αστικού τύπου απόβλητα (σκύβαλα), και απόβλητα συσκευασίας
- Ζωικά/αλιευτικά απόβλητα

Η προτεινόμενη υπεραγορά αναμένεται να παράγει απόβλητα παρόμοιου τύπου με τα αστικά απόβλητα (σκύβαλα), αλλά με αρκετά διαφοροποιημένη σύνθεση, καθώς αναμένεται αυξημένη παραγωγή αποβλήτων συσκευασίας π.χ. ποσοτήτων χαρτιού/ χαρτοκιβωτίων και νάιλον και προτείνεται η εξής διαχείριση τους:

- Διαχωρισμό των διάφορων απορριμμάτων σε ανακυκλώσιμα και μη.
- Τοποθέτηση των σκουπιδιών σε σακούλες, ανάλογα με τον τύπο τους [πχ. μη ανακυκλώσιμα σκύβαλα και ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, πλαστικό, αλουμίνιο και γυαλί)].
- Τοποθέτηση των σκουπιδιών σε ειδικούς συμπιεστές.
- Τακτική περισυλλογή των αποβλήτων από ιδιωτικές εταιρείες για απόρριψη των σκουπιδιών σε εγκεκριμένο χώρο σκυβάλων και τη μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών σε ειδικές μονάδες ανακύκλωσης

Από τη λειτουργία της προτεινόμενης υπεραγοράς θα προκύπτουν απορρίμματα νωπού κρέατος καθώς και απορρίμματα νωπών και κατεψυγμένων ψαριών και αλιευμάτων, Ειδικότερα, τα ζωικά απόβλητα θα τοποθετούνται σε ειδικούς κάδους και θα συλλέγονται από αδειοδοτημένες εταιρείες συλλογής απορριμμάτων νωπών κρεάτων και αλιευμάτων και ακολούθως θα μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης.

6. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν εφαρμόζεται λόγω του ότι το τεμάχιο δεν βρίσκεται εντός προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000.

7. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις απόψεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, καθώς και τα κριτήρια του Τέταρτου Παραρτήματος του Νόμου 2018 (Ν.127(Ι)/2018) και δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους όρους/προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα που επισυνάπτεται.

Μαρία Φεσά
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ.02.10.11.014.001.004
13 Μαρτίου, 2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΠΑ 426/2019 ΓΙΑ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΥΠΕΡΑΓΟΡΑΣ «ΜΕΤΡΟ» ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΛΕΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ SPACEGLOWING PROPRTIES LIMITED

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατεδάφισης και κατασκευής

A1. Κατά τη διαχείριση των Αποβλήτων από Εκσκαφές, κατασκευές, και κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ.) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις των Περί Αποβλήτων Νόμων 2011-2016 και των εκάστοτε τροποποιήσεων τους καθώς και των Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και των εκάστοτε τροποποιήσεων τους, για την ορθολογική διαχείριση με στόχο την κατά δυνατό μεγαλύτερη ποσοστιαία επίτευξη ανακύκλωσης τουλάχιστον 70% των Α.Ε.Κ.Κ. (κατά βάρος) μέχρι το 2020.

A2. Ο Εργολάβος πριν την έναρξη των εργασιών να ετοιμάσει Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ) με βάση την παράγραφο 7(1)(α) των Κανονισμών ΚΔΠ159/2011 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων τους, που θα συμπεριλαμβάνει και το κόστος της Διαχείρισης των Α.Ε.Κ.Κ. Θα φέρει την πλήρη ευθύνη εφαρμογής του [Κανονισμός 5, Παράγραφος (1)], θα μεριμνά για τη φύλαξη του στο εργοτάξιο και θα το θέτει στη διάθεση των Επιθεωρητών ή άλλων εκπροσώπων του Τμήματος Περιβάλλοντος όποτε αυτό ζητηθεί.

Το σχέδιο πρέπει να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων στο εργοτάξιο περιλαμβανομένης της συλλογής, τυχόν επεξεργασίας και τελικής διάθεσης στερεών και υγρών αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, ανακυκλώσιμων αποβλήτων από εκσκαφές, κατεδαφίσεις κλπ.), να υποδεικνύονται οι χώροι προσωρινής αποθήκευσης αποβλήτων, οι προδιαγραφές των εν λόγω χώρων, ο τρόπος συσκευασίας και προσωρινής αποθήκευσης των αποβλήτων, ποσοστό ανακύκλωσης των αποβλήτων και οι συμφωνίες με φορείς διαχείρισης αποβλήτων. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει περιγραφή τυχόν επεξεργασίας με σπαστήρα (χώρο, διάρκεια, μέτρα μείωσης των επιπτώσεων στο περιβάλλον κ.τ.λ.).

Ο κύριος του έργου καλείται όπως κατακρατεί από τον Εργολάβο ποσό ισάξιο με το κόστος Διαχείρισης των Α.Ε.Κ.Κ. το οποίο αποδεσμεύει προς τον Εργολάβο μόνο όταν επιβεβαιώσει με βάση την έκθεση του Επιβλέποντα Μηχανικού ότι εκπλήρωσε όλους τους όρους του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαχείρισης.

A3. Ο Εργολάβος να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ [Κανονισμός 7, Παράγραφος (2α και 2β)], ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ), που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων 2011-2016 και Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και των εκάστοτε τροποποιήσεων τους. Απαγορεύεται η διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων χωρίς Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης για τα συγκεκριμένα απόβλητα.

A4. Όταν ο Εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 [185(Ι)/2011] και τον εκάστοτε τροποποιήσεων του, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.

Σε περίπτωση που δεν θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου

Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις κατηγορίες του έργου.

- A5. Ο Εργολάβος να διασφαλίζει την μεταφορά των παραγομένων αποβλήτων σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση.
- A6. Ο Εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Ε.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στο χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ.
- A7. Ο Εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την εγκατάσταση που παρέλαβε τα απόβλητα.
- Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
- A8. Ο Εργολάβος με την ολοκλήρωση του έργου να υποβάλει στο Συλλογικό Σύστημα και στο Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος τα Έντυπα Αναγνώρισης και Παρακολούθησης της μεταφοράς των αποβλήτων σύμφωνα με το Διάταγμα Κ.Δ.Π. 31/2016.
- A9. Ο Εργολάβος σύμφωνα με το Διάταγμα Κ.Δ.Π. 77/2016, να επεξεργάζεται με τη χρήση Κινητού Σπαστήρα/Κοσκίνου τα απόβλητα Α.Ε.Κ.Κ., μόνο στους χώρους παραγωγής τους (Χώρος εκάστοτε Εργοταξίου) και δεν επιτρέπεται να λειτουργεί εκτός των ορίων του Εργοταξίου. Απαγορεύεται η χρήση κινητού σπαστήρα στο εργοτάξιο εκτός και αν αυτός περιλαμβάνεται σε Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή έχει εκδοθεί Πιστοποιητικό για επεξεργασία Αποβλήτων στο χώρο παραγωγής τους και έχουν εξασφαλιστεί προηγουμένως οποιεσδήποτε άλλες εγκρίσεις ή/και άδειες.
- A10. Τονίζεται ότι αποτελεί αδίκημα η απόρριψη αποβλήτων στο έδαφος και τα νερά. Σε περίπτωση που ο Εργολάβος απορρίψει απόβλητα που προήλθαν από την κατεδάφιση του έργου, είναι υπόχρεος να τα παραδώσει σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης και να επαναφέρει τους χώρους στην αρχική τους κατάσταση με δικά του έξοδα. Σε αντίθετη περίπτωση ο Επιβλέπων Μηχανικός έχει υποχρέωση να καταγγείλει την Παρανομία στο Τμήμα Περιβάλλοντος για λήψη μέτρων, σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική Νομοθεσία.
- A11. Να γίνεται κατάλληλη τοποθέτηση των προσωρινών εγκαταστάσεων υγιεινής, ώστε να μην προκαλούνται προβλήματα στο περιβάλλον.
- A12. Οι πρώτες ύλες όπως καύσιμα, λιπαντικά, χημικά και λοιπά καθώς επίσης και όλα τα απόβλητα και ιδιαίτερα τα επικίνδυνα (π.χ. λιπαντικά, υπολείμματα και συσκευασίες υλικών βαφής και συντηρητικών, κλπ) που θα παραχθούν, να αποθηκεύονται σε κατάλληλα δοχεία σε χώρους στους οποίους θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση και οι οποίοι θα πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένοι με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες.
- A13. Στους χώρους των εργοταξίων να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2016.
- A14. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη αποφυγή διαρροών μηχανέλαιων και λιπαντικών κατά τις πρόχειρες/περιστασιακές εργασίες συντήρησης του μηχανολογικού εξοπλισμού στον χώρο του έργου. Τα μεταχειρισμένα μηχανέλαια από τη συντήρηση εξοπλισμού πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλα σηματοδοτημένα στεγανά δοχεία τα οποία να

διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές και να παραδίδονται σε αδειοδοτημένο, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016, φορέα διαχείρισης.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου

- B1. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος, στα επιφανειακά, παράκτια ή υπόγεια νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια, ή και τα επιφανειακά νερά ή το έδαφος σύμφωνα με το Άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 μέχρι 2013.
- B2. Απαγορεύεται η ρίψη, εναπόθεση ή διάθεση οποιασδήποτε ουσίας που ρυπαίνει ή τείνει να ρυπάνει τα νερά, και το έδαφος, η καύση απορριμμάτων, μηχανέλαιων, αποβλήτων συσκευασιών ή άχρηστου εξοπλισμού καθώς και η ταφή τους μαζί με τα απόβλητα εκσκαφών και κατασκευών που θα προκύψουν.
- B3. Να σχεδιαστεί, πριν την έναρξη εργασιών, δέσμη μέτρων με στόχο τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και την ελάχιστη δυνατή πρόκληση οχληρίας, την ευθύνη του οποίου για εφαρμογή έχει ο φορέας υλοποίησης του έργου. Το σχέδιο να περιλαμβάνει:
- μέτρα αντιμετώπισης των αερίων αποβλήτων (σκόνη, αιωρούμενα σωματίδια ή οσμηρών ουσιών κλπ.),
  - μέτρα αντιμετώπισης των υγρών αποβλήτων (αστικά λύματα από εργοταξιακές τουαλέτες, λάδια, γράσα, διαρροές καυσίμων ή λιπαντικών καθώς και από τη συντήρηση των μηχανημάτων του εργοταξίου κλπ.),
  - μέτρα αντιμετώπισης του θορύβου,
  - συγκεκριμένους χώρους για την προσωρινή τοποθέτηση μηχανημάτων και στάθμευση οχημάτων.
  - συγκεκριμένους χώρους για την ασφαλή προσωρινή αποθήκευση μηχανελαίων και καυσίμων.
- B4. Οποιαδήποτε επικίνδυνα ή μη επικίνδυνα απόβλητα από τις κατασκευές (π.χ. αδρανή, μπάζα, μεταχειρισμένα μηχανέλαια, στερεά απόβλητα (π.χ συσκευασίας)) να διαχωρίζονται και να μεταφέρονται σε ξεχωριστούς, ειδικά διαμορφωμένους, χώρους για αποθήκευση με την κατάλληλη σήμανση και να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016. Απαγορεύεται η καύση απορριμμάτων, αποβλήτων συσκευασιών ή άχρηστου εξοπλισμού καθώς και η ταφή τους μαζί με τυχόν μπάζα που θα προκύψουν
- B5. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης, όπως:
- Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, αν απαιτηθεί.
  - Να καταρτιστεί κατάλληλο σχέδιο δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αερίων ρύπων και σκόνης.
  - Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (~10 km/h) στους χωμάτινους δρόμους.
  - Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από / προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορτηγών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
  - Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματοργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.

- Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- Αποφυγή διεξαγωγής χωματοουργικών εργασιών κατά τη διάρκεια δυνατών ανέμων.
- Οι χωματοουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρημένων με αιωρούμενα σωματίδια.
- Μείωση κατά το δυνατόν των αποθέσεων/αποσπάσεων υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση/απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- Κανένα όχημα μεταφοράς, ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών δεν πρέπει να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

B6. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως :

- Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
- Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων / οχημάτων του εργοταξίου
- Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
- Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπτεασμάτων όπου είναι δυνατόν.
- Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας και όχι Σαββάτο και Κυριακή ή αργίες, για να μην παρενοχλούνται οι γύρω κάτοικοι/τουρίστες. Απαγορευμένες ώρες σημαίνει τις ώρες από της ημισείας μέχρι της έκτης πρωινής και για τη θερινή περίοδο από 15 Μαΐου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου περιλαμβάνει και τις ώρες από της πρώτης μεταμεσημβρινής μέχρι της τετάρτης απογευματινής.
- Οι θορυβώδεις εργασίες δεν θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε ώρες κοινής ησυχίας.
- Τα μηχανήματα του εργοταξίου θα πρέπει να τοποθετούνται όπου είναι δυνατόν μακριά από άλλες αναπτύξεις, οικιστικές περιοχές και χώρους αναψυχής,
- Σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.

B7. Να γίνει κατάλληλη προσωρινή περίφραξη του χώρου εργασιών της κατασκευής. Τα στερεά απόβλητα που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία θα δημιουργήσουν τη μικρότερη δυνατή όχληση.

B8. Άμεση ενημέρωση του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση οποιουδήποτε έκτακτου περιστατικού διαφυγής αποβλήτων ή άλλων ρύπων κατά τη συλλογή και μεταφορά.

B9. Να κατασκευαστεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, δίκτυο / σύστημα πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης. Το δίκτυο πυρόσβεσης πρέπει να περιλαμβάνει το αναγκαίο δίκτυο πυροσβεστικών φωλεών και σταθμών, αριθμό συσκευών πυρόσβεσης, σε κατάλληλα σημεία στο χώρο των αναπτύξεων. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να συντηρούνται και να λειτουργούν με τρόπο που να μειώνεται η πιθανότητα κινδύνου φωτιάς ή έκρηξης ή οποιασδήποτε τυχαίας απελευθέρωσης ρύπων στον αέρα ή το έδαφος που μπορεί να απειλήσουν την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον. Το δίκτυο/σύστημα πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης να τύχει έγκρισης από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

B10. Το κατάστρωμα των επιφανειών να διαμορφωθεί με υλικό που θα είναι υδατοδιαπερατό για αποφυγή σφράγισης του εδάφους. Να γίνεται χρήση διαπερατών υλικών και επιφανειών π.χ. η χρήση απόπλινθων τσιμεντένιων επιστρώσεων σε συνδυασμό με τάφρους απορροής. Επιπλέον να γίνεται χρήση πορωδών υλικών και επιφανειών για επιβράδυνση της απορροής για αποφυγή πλημμυρών. Να ληφθούν υπόψη οι κατευθυντήριες οδηγίες “Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

- B11. Να ετοιμαστεί μελέτη για τη διαχείριση ομβρίων υδάτων στα πλαίσια της άδειας οικοδομής που να περιλαμβάνει και διαχείριση τους εντός του τεμαχίου ανάπτυξης.
- B12. Σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιοτήτων να ενημερωθεί άμεσα το Τμήμα Αρχαιοτήτων.
- B13. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις να συμμορφώνονται με τις Απαιτήσεις Ελάχιστης Απόδοσης Κτηρίου όπως αυτές καθορίζονται στις πρόνοιες των περί της Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμοι 2006 έως 2017.
- B14. Προτείνεται η χρήση χρωμάτων χαμηλής εκπομπής VOCs, αποφυγή χρήσης μοκετών ή χρήση αυτών με χαμηλή εκπομπή VOCs, αποφυγή χρήσης σύνθετων προϊόντων ξυλείας ή χρήση αυτών με χαμηλές εκπομπές φορμαλδεΐδης και χρήση κόλλας και διαλυτών χαμηλής εκπομπής VOCs. Προτείνεται η βαφή των εσωτερικών χώρων με οικολογικά χρώματα.
- B15. Με τον τερματισμό των εργασιών να γίνει απομάκρυνση του εργοταξίου και αποκατάσταση όλων των χώρων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου

- Γ1. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή / και το υπέδαφος, στα επιφανειακά ή υπόγεια νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια, ή και τα επιφανειακά νερά ή το έδαφος σύμφωνα με το άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 έως 2013.
- Γ2. Τα παραγόμενα αστικά λύματα να διατίθενται στο αποχετευτικό δίκτυο της περιοχής. Απαγορεύεται η διάθεση των υγρών αποβλήτων σε απορροφητικούς λάκκους / τάφρους.
- Γ3. Απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο της ανάπτυξης και γύρω από αυτήν.
- Γ4. Για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων της ανάπτυξης να ληφθούν μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων από το θόρυβο. Τέτοια είναι α) εγκλεισμός των πηγών θορύβου και ενσωμάτωση μέτρων ηχομόνωσης κατά των σχεδιασμό των κτιρίων, β) χρήση εξοπλισμού χαμηλού θορύβου, και γ) παρακολούθηση και τακτικές μετρήσεις για τους πιο θορυβώδεις εξοπλισμούς.
- Γ5. Τα απόβλητα συσκευασίας που προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμους του 2002 μέχρι 2017 και τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016.
- Γ6. Να γίνεται χωριστή Διαλογή στην Πηγή (ΔσΠ), για τουλάχιστον τα ρεύματα αποβλήτων γυαλί, χαρτί/ χαρτόνι, PMD, βιοαπόβλητα (τροφικά υπολείμματα, πράσινα). Για το σκοπό αυτό να εγκατασταθεί εξοπλισμός (π.χ. συμπιεστής, κάδος) σε λειτουργική θέση εντός της ανάπτυξης όπου δεν θα δημιουργείται πρόβλημα οσμών στους επισκέπτες και των παρακείμενων αναπτύξεων και να αδειάζετε τακτικά. Το προσωπικό να τύχει κατάλληλης εκπαίδευσης / κατάρτισης για τον τρόπο χωριστής ΔσΠ ώστε να επιτυγχάνεται υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων. Τα χωριστά διαλεγμένα ανακυκλώσιμα, να περισυλλέγονται από το Κεντρικό Σημείο Περισυλλογής σε τακτά χρονικά διαστήματα από αδειοδοτημένους διαχειριστές.
- Γ7. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π. 73/2015) (ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος -

www.moa.gov.cy/moa/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κекτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Διαχείριση Αποβλήτων).

Γ8. Αναφορικά με τα συστήματα ψύξης και κλιματισμού που θα βρίσκονται στην εγκατάσταση, ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να τηρεί τις πρόνοιες των περί Εκπομπών Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου (Συγκράτηση, Πρόληψη και Μείωση) Νόμων του 2016 (αρ. 62(I)/2016) έως 2017 (ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος - www.moa.gov.cy/moa/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κекτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Κλιματική Δράση και Ενέργεια/Προστασία της στιβάδας του όζοντος και τα αέρια του θερμοκηπίου), καθώς και του Κανονισμού 2067/2015/EK (πιστοποίηση προσωπικού που ασκεί εργασίες σε ψυκτικό εξοπλισμό) (ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος, στη διαδρομή Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κекτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Ευρωπαϊκή Νομοθεσία & Οργανισμοί/Κλιματική Δράση και Ενέργεια/Φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου).

Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην επιλογή του ψυκτικού μέσου/συστήματος που θα επιλεγεί, αφού τίθενται αυστηρά χρονοδιαγράμματα απαγορεύσεων χρήσης συγκεκριμένων ψυκτικών μέσων/εξοπλισμού, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 517/2014/ΕΕ (Παράρτημα III) για τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου (ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος, στη διαδρομή Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κекτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Ευρωπαϊκή Νομοθεσία & Οργανισμοί/Κλιματική Δράση και Ενέργεια/Φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου).

Γ9. Να γίνεται ορθή ρύθμιση της έντασης του φωτισμού ώστε να μην προκαλεί οποιαδήποτε προβλήματα στις γειτονικές αναπτύξεις και να αποφεύγεται η αλόγιστη χρήση ηλεκτρικού ρεύματος για σκοπούς φωτισμού κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Γ10. Προτείνεται η χρήση ανακυκλωμένου χαρτιού κουζίνας, οικολογικών προϊόντων καθαρισμού (απορρυπαντικά, υγρό πλυσίματος, σαμπουάν, σαπούνια κλπ.), η χρήση βιοαποικοδομήσιμων σακουλιών σκυβάλων και η χρήση βιολογικών τροφίμων.

Γ11. Τα απόβλητα βρώσιμων ελαίων / τηγανελαίων και λιπών από τη λειτουργία κουζίνας, να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2016.

Γ12. Τα απόβλητα άδεια μελάνια ή/και τόνερς των εκτυπωτών θα πρέπει ή να επαναγεμίζονται ή να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμος του 2011 έως 2016.

Γ13. Για τη μείωση/εξοικονόμηση της κατανάλωσης νερού προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:

- εγκατάσταση συστημάτων εξοικονόμησης νερού,
- εγκατάσταση αυτόματου συστήματος άρδευσης για τους χώρους πρασίνου,
- τοποθέτηση βρυσών ελεγχόμενης ροής,
- τοποθέτηση καζανακίων δύο στάσεων,
- εγκατάσταση συστημάτων συλλογής και αποθήκευσης όμβριων απορροών.

Γ14. Για την εξοικονόμηση ενέργειας προτείνεται να εφαρμοστούν τα πιο κάτω:

- Εξωτερικός φωτισμός με αισθητήρες κίνησης στους χώρους στάθμευσης, στο κλιμακοστάσιο και όπου δεν κρίνεται απαραίτητος ο συνεχής φωτισμός.
- Αυτόματο σύστημα διακοπής λειτουργίας του κλιματισμού με το άνοιγμα της πόρτας και του παραθύρου.
- Ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και η χρήση βελτιωμένης ποιότητας καυσίμων.
- Τοποθέτηση διπλών υαλοστασίων
- Χρήση θερμομονωτικών υλικών και οικοδομικών υλικών μειωμένου συντελεστή θερμοπερατότητας.
- Αγορά ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού υψηλής ενεργειακής απόδοσης,

- Χρήση οικονομικών λαμπτήρων για τον εσωτερικό φωτισμό και χρήση λαμπτήρων τύπου LED για τον εξωτερικό φωτισμό.
- Γ15. Συστήνεται όπως τα προϊόντα που σχετίζονται με την ενέργεια (λαμπτήρες, ψυγεία, τηλεοράσεις, θερμαντήρες χώρου, θερμαντήρες νερού και άλλο ηλεκτρικός και ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός) είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης και θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί Καθορισμού των Απαιτήσεων Οικολογικού Σχεδιασμού των Συνδεδόμενων με την Ενέργεια Προϊόντων Νόμου του 2011 (αρ. 17(I)/2011) (ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας - <http://www.mcit.gov.cy/mcit/energyse.nsf>, στη διαδρομή Νομοθεσία/Νόμοι/Προϊόντα και Περιβάλλον/Οικολογικός Σχεδιασμός) και των σχετικών Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει της Οδηγίας 2009/125/EK για ελάχιστες απαιτήσεις σχεδιασμού που πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που συνδέονται με την ενέργεια πριν αυτά διατεθούν στην αγορά ή τεθούν σε λειτουργία. Κατάλογος των Κανονισμών βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας (στη διαδρομή Τομείς Πολιτικής /Προϊόντα και Περιβάλλον/Προϊόντα που Συνδέονται με την Ενέργεια/Οικολογικός Σχεδιασμός).
- Γ16. Να μελετηθεί το ενδεχόμενο τοποθέτησης φωτοβολταϊκών πλαισίων και ηλιακών συλλεκτών για τις ενεργειακές ανάγκες της ανάπτυξης. Συγκεκριμένα προτείνεται η αξιοποίηση των επιφανειών στέγασης της ανάπτυξης για εγκατάσταση συστημάτων αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) με στόχο την κάλυψη μέρους των ενεργειακών αναγκών.
- Γ17. Οι καμένοι συμπαγείς λαμπτήρες φθορισμού και λαμπτήρες τύπου LED θα πρέπει να συλλέγονται και να τοποθετούνται σε ειδικούς κάδους που έχουν τοποθετηθεί σε σημεία πώλησης λαμπτήρων. Τα σημεία στα οποία έχουν τοποθετηθεί κάδοι για τους λαμπτήρες θα τα βρείτε στη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.electrocyclosis.com.cy/gr/howtorecycle.php>.
- Γ18. Προτείνεται η εφαρμογή Περιβαλλοντικού Συστήματος Διαχείρισης και καταχώρηση της ανάπτυξης στο Μητρώο EMAS. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος που είναι και ο Αρμόδιος Φορέας στην Κύπρο <http://www.moa.gov.cy/moa/environment>.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Γενικοί Όροι

- Δ1. Ο κύριος του έργου φέρει αμέριση την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα αιτιολογημένη διαπίστωση.
- Δ2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
- Δ3. Τυχόν ληγμένα τρόφιμα, υπολείμματα προϊόντων φρουταρίας και άλλων τμημάτων, να μην απορρίπτονται στα σκύβαλα αλλά να διατίθενται σε σταθμούς κομποστοποίησης ή σε σταθμούς αναερόβιας χώνευσης.
- Δ4. Κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου να γίνουν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται:
- Η τήρηση των περιβαλλοντικών όρων
  - Η αντιμετώπιση και αποκατάσταση τυχόν δυσάρεστων περιβαλλοντικών καταστάσεων που οφείλονται στην κατασκευή και λειτουργία του έργου.
- Δ5. Στην τοπιοτέχνηση των περιβαλλόντων χώρων (κήποι κτλ) να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη χλωρίδας του **Πίνακα 1** (επισυνάπτεται).

Τμήμα Περιβάλλοντος
13 Μαρτίου, 2020

Ενδεικτικός Κατάλογος Φυτών για δημιουργία ξερικού κήπου (Xeriscaping)

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
1	<i>Acer obtusifolium</i>	Σφένδαμνος	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβρ. - Μάρτ.	
2	<i>Adonis annua</i>	Άδωνις	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
3	<i>Ajuga chamaepitys</i>	Λιβανόχορτο	Ποώδες Φυτό	Ιαν. - Μάιος	
4	<i>Allium ampeloprasum</i>	Σκουράττα	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάιος - Ιούν.	
5	<i>Allium nigrum</i>				
6	<i>Allium trifoliatum</i>	Αγριόσκορδο	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μαρτ. - Μάιος	
7	<i>Allium willeanum</i>	Άλλιον το γουίλεανό	Ποώδες Φυτό Βολβός	Ιούν. - Ιούλ.	√
8	<i>Alyssum akamasicum</i>	Άλυσσο του Ακάμα	Ποώδες Φυτό	Μαρτ. - Απρ.	√
9	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Ανακαμπτής η πυραμιδοτή	Ποώδες Φυτό Κόνδυλος	Μάρτ. - Μάιος	
10	<i>Anchusa aegyptiaca</i>	Άγχουσα, Βουδόγλωσσο	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
11	<i>Anchusa azurea</i>	Άγχουσα, Βουδόγλωσσο	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
12	<i>Anchusa undulata</i> spp. <i>hybrida</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
13	<i>Anemone coronaria</i>	Λαλλές, Ανεμώνη	Ποώδες Φυτό	Ιαν. - Απρ.	
14	<i>Anthemis tricolor</i>	Ανθεμής η τρίχρωμη	Ποώδες φυτό	Φεβρ. - Μάιος	√
15	<i>Arbutus andrachne</i>	Αντροκλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	
16	<i>Arbutus unedo</i>	Αντροκλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Οκτ. - Μάρτ.	
17	<i>Arenaria rodia</i> ssp. <i>Cypria</i>	Αρεναρία η ροδιά	Ποώδες ετ. φυτό	Απρ. - Ιούλ.	√
18	<i>Arisarum vulgare</i>	Χόρτον της κουφής	Ποώδες Φυτό	Δεκ. - Μάιος	
19	<i>Arum sintenisii</i>				
20	<i>Asparagus acutifolius</i>	Αγρελιά	Θάμνος	Ιούλ. - Οκτ.	
21	<i>Asperula cypria</i>	Ασπερούλη η κυπρία	Ημίθαμνος	Μάιος - Ιούν.	√
22	<i>Asphodelus aestivus</i>	Σπουρτούλα	Κόνδυλος	Ιαν. - Ιούν.	
23	<i>Asphodelus fistulosus</i>				
24	<i>Asphodelus tenuifolius</i>				
25	<i>Astragalus cyprius</i>	Αστράγαλος ο κύπριος	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	√
26	<i>Ballota integrifolia</i>	Βαλλωτή η ακεραιόφυλλη	Θάμνος	Απρ. - Ιούν.	√
27	<i>Barlia robertiana</i>	Μπαρλία η ρομπερτιανή	Ποώδες Φυτό, Βολβός	Φεβρ. - Μάρτ.	
28	<i>Bellevalia trifoliata</i>	Μπελλεβάλια	Ποώδες Φυτό, Βολβός	Φεβρ. - Μάιος	
29	<i>Bellis sylvestris</i>		Ποώδες Φυτό	Οκτ. - Μάρτ.	
30	<i>Bosea cypria</i>	Ζουλάτζιν	Θάμνος	Απρ. - Ιούλ.	√
31	<i>Bryonia cretica</i>		Αναρριχητικό	Φεβρ. - Απρ.	
32	<i>Calendula arvensis</i>	Καρακίζης	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
33	<i>Calycotome villosa</i>	Σπαλαθκιά	Θάμνος	Δεκ. - Απρ.	
34	<i>Capparis spinosa</i> var. <i>canescens</i>	Καππαρκά	Θάμνος	Μάιος - Αυγ.	
35	<i>Cardopatum corymbosum</i>	Ποντικιάγαθος	Ποώδες Φυτό	Μάιος - Αυγ.	
36	<i>Carlina involucrata</i> ssp. <i>Cyprica</i>	Καρλίνα η περιβληματική	Ποώδες Φυτό	Ιούλ. - Οκτ.	√
37	<i>Carlina pygmaea</i>	Καρλίνα η πυγμαία	Ποώδες Φυτό	Ιούν. - Οκτ.	√
38	<i>Celtis australis</i>	Κοκκονία	Δέντρο	Μάρτ. - Απρ.	
39	<i>Centaurea aegialophila</i>	Κενταύρεια η Αιγιαλόφιλη	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Αυγ.	
40	<i>Centaurea akamantis</i>	Κενταύρεια η ακαμαντίς	Μικρός θάμνος	Μάιος - Νοέμ.	√

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
41	<i>Centaurea calcitrapa</i> ssp. <i>Angustiseps</i>	Κενταύρεια η Πεδιλοπαγής	Ποώδες Φυτό	Ιουν. – Ιουλ.	√
42	<i>Centaurea cyprensis</i>	Κενταύρεια της Αφροδίτης	Ποώδες Φυτό	Απρ. - Μάιος	√
43	<i>Centaureum maritimum</i>				
44	<i>Ceratonía silíqua</i>	Χαρουπιά	Δέντρο - Θάμνος	Νοέμβριο	
45	<i>Chrysanthemum coronarium</i> var. <i>coronarium</i>	Σημυλλούν	Ποώδες Φυτό	Ιαν. – Δεκ.	
46	<i>Cichorium spinosum</i>				
47	<i>Cistanche phelypaea</i>				
48	<i>Cistus creticus</i>				
49	<i>Cistus ladanifer</i>	Ξυσταρκά	Θάμνος	Απρ. – Μάιος	
50	<i>Cistus monspeliensis</i>				
51	<i>Cistus parviflorus</i>	Ξυσταρκά	Θάμνος	Ιαν. - Μάιος	
52	<i>Cistus salviifolius</i>	Ξυσταρκά	Θάμνος	Φεβ. – Μάιος	
53	<i>Clematis cirrhosa</i>	Αρκόκλημα, Μηλιάκκος	Θάμνος	Δεκ. – Φεβ.	
54	<i>Convolvulus athaeoides</i>	Περιπλοκάν	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
55	<i>Convolvulus oleifolius</i> var. <i>oleifolius</i>	Περιπλοκάν	Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Ιούν.	
56	<i>Crataegus azarolus</i>	Μοσφιλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
57	<i>Crataegus monogyna</i>	Κοτσινομοσφιλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Απρ. – Μάιος	
58	<i>Crataegus x sinaica</i>				
59	<i>Crithmum maritimum</i>	Κίρταμα	Ποώδες Φυτό	Ιουλ. – Νοεμ.	
60	<i>Crocus veneris</i>	Κρόκος της Αφροδίτης	Ποώδες Φυτό Βολβός	Νοεμ. – Δεκ.	√
61	<i>Cupressus sempervirens</i>	Κυπαρίσσι (ορθοκλ.)	Δένδρο	Μάρ. - Μάιο	
62	<i>Cyclamen cyprium</i>	Κυκλάμινο το κύπριο	Ποώδες Φυτό, Κόνδυλος	Σεπτ. – Ιαν.	√
63	<i>Cyclamen persicum</i>	Κυκλάμινο το περσικό	Ποώδες Φυτό	Δεκ. – Απρ.	
64	<i>Cydonia oblonga</i>	Κυδόνια	Μικρό δέντρο	Απρ. - Μάιος	
65	<i>Cynara cardunculus</i>	Αγριοτζιυνάρα	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Ιούλ.	
66	<i>Cynara cornigera</i>	Χωστή	Ποώδες Φυτό	Απρ. - Μάιος	
67	<i>Dianthus strictus</i> var. <i>troodi</i>	Δίανθος ο άκαμπτος ποικ. ο τροόδιος	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Οκτ.	√
68	<i>Dianthus tripunctatus</i>				
69	<i>Ecballium elaterium</i>	Πετραγγουρκά	Ποώδες Φυτό	Δεκ. – Ιουλ.	
70	<i>Echinops spinosissimus</i>	Καμηλάγγαθον	Ποώδες Φυτό	Ιούλ. – Οκτ.	
71	<i>Echium angustifolium</i>	Καττουδικιά	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
72	<i>Eleagnis angustifolia</i>	Ζυζυφιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάιος – Ιουν.	
73	<i>Ephedra fragilis</i> ssp. <i>campylopoda</i>	Πολυτρίχιν	Θάμνος	Ιαν. – Ιούλ.	
74	<i>Equisetum telmateia</i>				
75	<i>Eryngium maritimum</i>	Ηρύγγιον το παράλιον	Ποώδες Φυτό	Ιούν. – Αυγ.	
76	<i>Euphorbia thompsonii</i>	Ευφόρβια	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
77	<i>Fagonia cretica</i>	Φαγόνια η κρητική	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιουν.	
78	<i>Ferula communis</i>	Αναθρήκα, Βανούκα	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. - Μάιος	
79	<i>Ficus carica</i>	Συκιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. - Μάιος	
80	<i>Fimbrytilis ferruginea</i>				
81	<i>Foeniculum vulgare</i>	Μάραθος	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Σεπτ.	
82	<i>Fritillaria persica</i>	Φριτυλλάρια η περσική	Ποώδες Φυτό - Βολβός	Φεβρ. – Μάρτ.	
83	<i>Fumana arabica</i>	Φουμάνια η αραβική	Μικρός θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	
84	<i>Fumana thymifolia</i>	Τρανανίδιν	Μικρός θάμνος	Φεβρ. - Ιούν.	
85	<i>Gagea juliae</i>	Γαέα η Ιουλιανή	Ποώδες Φυτό Βολβός	Φεβρ. – Απρ.	√

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
86	<i>Genista sphacelata</i> var. <i>sphacelata</i>	Ρασιήν	Θάμνος	Μάρτ. – Ιούλ.	
87	<i>Gladiolus italicus</i>	Λάζαρος, Μαχαράς	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Απρ.	
88	<i>Gladiolus triphyllus</i>	Γλαδίολος ο τρίφυλλος	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. - Μάιος	√
89	<i>Gynandrisis sisyrichium</i>	Ίριδα, Μελανούδια	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Απρ.	
90	<i>Hedera helix</i> ssp. <i>helix</i>				
91	<i>Hedera helix</i> ssp. <i>poetarum</i>				
92	<i>Helianthemum obtusifolium</i>	Ηλιάνθεμον το αμβλύφυλλο	Μικρός θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	√
93	<i>Helianthemum stipulatum</i>	Ηλιάνθεμον	Μικρός θάμνος	Ιαν. – Ιούλ.	
94	<i>Helichrysum conglobatum</i>	Ψυλλίνα, Δάκρυα της Παναγίας	Μικρός θάμνος	Μάρτ. - Μάιος	
95	<i>Heliotropium europaeum</i>	Βρωμόχορτο	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Νοέμβρ.	
96	<i>Hyacinthella millingenii</i>	Άγριος υάκινθος	Ποώδες Φυτό - Βολβός	Νοέμ. - Φεβρ.	
97	<i>Hyparrhenia hirta</i>	Ανελίφκια	Πολυετές Αγροστώδες φυτό	Φεβρ. –Νοέμβ.	
98	<i>Inula viscosa</i>	Κόνυζος	Μικρός θάμνος	Αυγ. – Νοέμβρ.	
99	<i>Juniperus phoenicea</i>	Αόρατος	Δένδρο - Θάμνος	Φεβ. – Απρ.	
100	<i>Lamium amplexicaule</i>	Σκυλλάκι	Ποώδες Φυτό	Δεκ. - Μάιος	
101	<i>Laurus nobilis</i>	Δάφνη	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβρ. - Απρ.	
102	<i>Lavandula stoechas</i>	Μυροφόρα	Θάμνος	Μαρτ. - Μάιος	
103	<i>Leontodon tuberosus</i>	Αγριοράδικον	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
104	<i>Lithodora hispida</i> ssp. <i>versicolor</i>	Γαιδουρόβρουμπο	Θάμνος	Φεβρ. - Μάιος	
105	<i>Lonicera edrusca</i>	Αιγίκλημα	Αναρρ. Θάμνος	Μάιος – Ιούλ.	
106	<i>Malva aegyptia</i>	Μολόχα	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Απρ.	
107	<i>Mandragora officinarum</i>	Μηλοπιπονιά, Καλάδρωπος	Ποώδες Φυτό	Δεκ. – Απρ.	
108	<i>Melissa officinalis</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Σεπτ.	
109	<i>Mentha pulegium</i>	Γληφώνι	Ποώδες Φυτό	Ιούν. – Αυγ.	
110	<i>Morus alba</i>	Μουριά, Συκαμινιά	Μικρό δέντρο	Μάιος – Ιουν.	
111	<i>Muscari comosum</i>	Αγριουάκινθος	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. - Μάιος	
112	<i>Myrtus communis</i>	Μερσινιά	Θάμνος	Μάιος – Αυγ.	
113	<i>Narcissus serotinus</i>	Ματσκορύδον	Ποώδες Φυτό, Βολβός	Σεπτ. – Οκτ.	
114	<i>Narcissus tazetta</i>	Ματσκορύδον	Ποώδες Φυτό Βολβός	Νοεμ. - Φεβρ.	
115	<i>Nerium oleander</i>	Αροδάφνη, Ροδοδάφνη	Θάμνος	Απρ. – Ιούλ.	
116	<i>Noaea mucronata</i>	Αντρούκλιαγρος	Θάμνος	Ιούλ. – Οκτ.	
117	<i>Notobasis syriaca</i>	Αγκιναρόχορτον	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. - Μάιος	
118	<i>Odontites cypria</i>	Οδοντίτης η κυπρία	Ποώδες Φυτό	Ιούλ. – Δεκ.	√
119	<i>Olea europaea</i>	Ελιά	Δένδρο - Θάμνος	Απρ. – Ιουν.	
120	<i>Onobrychis venosa</i>				√
121	<i>Onoma gigantea</i>				
122	<i>Onopordum cyprium</i>	Γασουράγαθον	Διετές Μικρός θάμνος	Απρ. – Ιούλ.	√
123	<i>Onosma fruticosum</i>	Όνοσμα το Θαμνώδες	Θάμνος	Μάρτ. - Μάιος	√
124	<i>Ophrys kotschyi</i>				
125	<i>Ophrys lapethica</i>	Οφρύς η Λαπηθική	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. – Απρ.	√
126	<i>Orchis collina</i>	Αρκοσσυλλούτιν	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Μάρτ.	
127	<i>Orchis italica</i>	Ορχις ο ιταλικός	Ποώδες Φυτό	Απρ. - Μάιος	
128	<i>Orchis punctulata</i>	Ορχις ο στικτός	Ποώδες Φυτό	Φεβρουάριο	
129	<i>Origanum majorana</i> var. <i>tenuifolium</i>	Ορίγανο η μαντζουράνα	Αρωματικός Θάμνος	Μάιος – Οκτ.	√
130	<i>Ornithogalum narbonense</i>	Ορνιθόγαλον	Ποώδες Φυτό Βολβός	Απρ. – Μάιος	

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
131	<i>Ornithogalum pedicellare</i>	Ορνιθόγαλον	Ποώδες Φυτό Βολβός	Μάρτ. – Απρ.	√
132	<i>Osyris alba</i>				
133	<i>Oxalis pes-caprae</i>	Ξιννίν, Ξινούδιν	Ποώδες Φυτό	Νοέμ. – Μάιος	
134	<i>Pallenis spinosa</i>	Καρφόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
135	<i>Papaver cyprium</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	√
136	<i>Papaver gracile</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
137	<i>Papaver hybridum</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
138	<i>Papaver paphium</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	√
139	<i>Papaver rhoeas</i>	Πετεινός, Παπαρούνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
140	<i>Phagnalon rupestre</i> ssp. <i>rupestre</i>	Ασπροθύμαρο	Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
141	<i>Phillyrea latifolia</i>				
142	<i>Phlomis cypria</i> var. <i>occidentalis</i>	Φλομίσ η κυπρία ποικ. η δυτική	Θάμνος	Απρ. – Ιουν.	√
143	<i>Phlomis lunariifolia</i>	Φλομίσ η σεληνοφυλλος	Θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
144	<i>Phlomis lunariifolia</i>				
145	<i>Phyla filiformis</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάιος - Σεπτ.	
146	<i>Phyla nodiflora</i>	Μελισσόχορτο	Ποώδες Φυτό	Μάιος - Σεπτ.	
147	<i>Pinus brutia</i>	Τραχεία πεύκη	Δέντρο	Μάρ. – Μάιο	
148	<i>Pistacia atlantica</i>	Τρέμιθος	Δέντρο	Φεβρ. – Απρ.	
149	<i>Pistacia lentiscus</i>	Σχιλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Φεβ. – Μάιος	
150	<i>Pistacia terebinthus</i>	Τρεμιθιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
151	<i>Plantago afra</i>	Πεντάνευρο	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούν.	
152	<i>Plantago bellardii</i>		Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Μάιος	
153	<i>Platanus orientalis</i>	Πλάτανος	Δέντρο	Απρ. – Μάιος	
154	<i>Polygonum equisetiforme</i>	Πολυόνατος	Ποώδες Φυτό – Μικρός θάμνος	Απρ. – Οκτ.	
155	<i>Polygonum maritimum</i>	Πολυόνατος	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Αυγ.	
156	<i>Prunus amygdalus</i>	Αμυγδαλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Ιαν. – Μάιος	
157	<i>Prasium majus</i>	Φασσόχορτο	Θάμνος	Ιαν. – Μάιος	
158	<i>Pteris vittata</i>	Φτερίτσι	Ποώδες Φυτό	Ιουν. - Οκτ.	
159	<i>Pterocephalus brevis</i>	Πτεροκέφαλος	Ποώδες Φυτό – Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
160	<i>Pterocephalus multiflorus</i> ssp. <i>multiflorus</i>	Πτεροκέφαλος	Ποώδες Φυτό – Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
161	<i>Ptilostemon chamaepeuce</i> var. <i>cyprius</i>	Αρκολασμαρίς	Θάμνος	Μάιος – Ιούλ.	√
162	<i>Punica granatum</i>	Ροδικιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Απρ. - Μάιος	
163	<i>Pyrus syriaca</i>	Αρκάπηης	Δέντρο	Μάρτιος	
164	<i>Quercus coccifera</i> ssp. <i>calliprinos</i>	Περνιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Μάιος	
165	<i>Quercus infectoria</i> ssp. <i>veneris</i>	Δρύς, Βαλανιδκιά	Μεγάλο δέντρο	Μάρτ. – Απρ.	
166	<i>Ranunculus asiaticus</i>	Προβατάρης, Αγριο βατράχιον	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Μάιος	
167	<i>Reseda lutea</i>	Αμορέτα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Σεπτ.	
168	<i>Rhamnus alaternus</i>	Χρυσοζυλιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
169	<i>Rhamnus oleoides</i> ssp. <i>graecus</i>	Μαζουλιά, Κοιζουλόραχος	Θάμνος	Μάρτ. – Απρ.	
170	<i>Romulea tempskyana</i>	Βοσκός	Ποώδες Φυτό Βολβός	Ιαν. – Φεβρ.	
171	<i>Rosa canina</i>	Αρκοτριανταφυλλιά	Θάμνος	Απρ. – Ιούν.	
172	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Λασμαρίν	Αρωματικός θάμνος	Νοέμ. - Μάιος	
173	<i>Rubia laurae</i>				
174	<i>Rubia tenuifolia</i>	Τρανίδιν	Μικρός θάμνος	Μάρτ. – Ιούν.	
175	<i>Rubus sanctus</i>	Βάτος	Θάμνος	Ιουν. - Οκτ.	

A/A	Επιστημονικό Όνομα Φυτού	Κοινό Όνομα Φυτού	Μορφή Φυτού	Διάρκεια Ανθοφορίας	Ενδημικό *
176	<i>Ruta chalepensis</i>	Πήγανος	Μικρός θάμνος	Φεβρ. – Μάιος	
177	<i>Salix alba</i>	Ιτιά	Δέντρο	Φεβρ. – Απρ.	
178	<i>Salvia fruticosa</i>	Σπατζιά	Θάμνος	Φεβρ. - Ιούλ.	
179	<i>Salvia verbenaca</i>	Βουτυρόχορτο	Ποώδες Φυτό	Ιαν. – Απρ.	
180	<i>Sarcopoterium spinosum</i>	Μαζίν	Μικρός Θάμνος	Φεβ. – Απρ.	
181	<i>Scilla cilicica</i>				
182	<i>Scolymus hispanicus</i>	Χρυσάγκαθον	Ποώδες Φυτό	Μάιος – Αυγ.	
183	<i>Scutellaria cypria</i> var. <i>elatior</i>	Σκουτελλαρία η κυπρία	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Ιούν.	√
184	<i>Sedum cyprium</i>	Σέδον το κύπριον	Ποώδες Φυτό	Ιούν. – Σεπτ.	√
185	<i>Sedum porphyreum</i>	Σέδον το ποφυρό	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Μάιος	√
186	<i>Senecio glaucus</i> ssp. <i>cyprius</i>	Ηριγέρον ο γλαυκός	Ποώδες Φυτό	Ιαν. – Μάρτ.	√
187	<i>Serapia vomeracea</i>	Σεραπιάς η εμετική	Ποώδες Φυτό Κόνδυλος	Μάρτ. – Μάιος	
188	<i>Silene vulgaris</i>	Τσάκρα, Στρουθί	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούλ.	
189	<i>Sinapis alba</i>	Λαγάνα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Ιούλ.	
190	<i>Smilax aspera</i>	Αντζουλόβατος	Αναρριχητικό	Μάιος – Οκτ.	
191	<i>Styrax officinalis</i>	Στερατζιά	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Μάρτ. – Ιούν.	
192	<i>Tamarix smyrnensis</i>	Μέρικος	Μικρό δέντρο - Θάμνος	Απρ. – Ιούν.	
193	<i>Tamus communis</i>	Βρυονία η κοινή	Ποώδες Φυτό	Μάρτ. – Ιούν.	
194	<i>Taraxacum aphrogenes</i>	Ταράξακο το αφρογενές	Ποώδες Φυτό	Οκτ. – Δεκ.	√
195	<i>Teucrium divaricatum</i> ssp. <i>Canescens</i>	Τεύκριο το διχαλωτό	Μικρός θάμνος	Μάιος – Ιούλ.	√
196	<i>Teucrium micropodioides</i>	Τεύκριο το μικροποδιοειδές	Μικρός θάμνος	Απρ. – Ιούλ.	√
197	<i>Thymus capitatus</i>	Θρουμπί	Αρωματικός Θάμνος	Μάιος – Οκτ.	
198	<i>Thymus integer</i>	Θυμάρι	Ημίθαμνος	Μάρτ. – Ιούν.	√
199	<i>Tuberaria guttata</i>	Τουβεραρία η σταλαγμώδης	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Μάιος	
200	<i>Tulipa cypria</i>	Τουλίπα η κυπρία	Βολβός	Μάρτ. – Απρ.	√
201	<i>Ulmus canescens</i>	Φτελιά	Δέντρο		
202	<i>Urginea maritima</i>	Αβρόσσυλλα	Ποώδες Φυτό Βολβός	Ιούλ. – Σεπτ.	
203	<i>Urtica pilulifera</i>	Τσικνίθα	Ποώδες Φυτό	Φεβρ. – Απρ.	
204	<i>Verbascum sinuatum</i>	Τσουννα, Φλώμος	Ποώδες Φυτό	Απρ. – Ιούλ.	
205	<i>Vitex agnus-astus</i>	Αγνιά	Θάμνος	Ιουν. – Δεκ.	

* για χρήση οποιονδήποτε ενδημικών ειδών χρειάζεται επιπρόσθετη άδεια από το Τμήμα Περιβάλλοντος

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2014